

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

«Балалар – біздің болашағымыз!».

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.04.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/152231/

Габдуллина Гульжазира Беркиновна

«Балалар – біздің болашағымыз» деген сөздің мағынасы терең деп ойламаппын. Балалар – болашақ қоғам. Қазіргі қоғамда бала қандай орын алады? Қоғамға балалар керек пе? «Қазіргі қоғамдағы баланың орны» деген бүгінгі күннің өзекті мәселесін талдай отырып, осындай сұрақтарға тап болдым.

Туындаған сұрақтарға жауап табуға талпыныс жасай отырып, қазіргі қоғамда «бала тұлғасы» деген ұғым жоқ деген қорытындыға келуге болады. Бала бөлек өмір сүрмейді, ол ересек адамнан бөлінбейді, яғни, ата-ана. Бірден сұрақтар туындайды: ата-анасы кім? білімі? ата-ананың қоғамдағы орны? Біз ересектер балаға өзін-өзі анықтауға мүмкіндік бермейміз. Бала туғаннан бастап объективті түрде ата-анасына тәуелді және қорғауды қажет етеді. Бірақ бұл қасиет қазіргі бала үшін толық болуы мүмкін емес. Бір жағынан бала әлсіз, ол қолдауды қажет етеді, екінші жағынан ол басқалармен бірдей құқығы бар жеке тұлға. Сонымен қатар, екі жақтың шекарасы бұлыңғыр, оның қашан бала рөлінде, ал қашан — «басқалар сияқты» жеке тұлға ретінде көрінетінін түсіну қиын. Бұл екі жақтылықты балалар үшін де, ересектер үшін де қабылдау қиын. Баланың жеке басын тану, ол тек «кішкентай болу» ғана емес, бала өте ерте жастан бастап «өзі» болу үшін өзінің ішкі мүмкіндіктерін ашуды үйренуі керек.

Осындай қарым-қатынастардың нәтижесінде ересек адамның өзі салған тұйық тізбек қалыптасады, одан шығудың жолын табу қиынға соғады. Кішкентай адам — бала — басқа адамға — ересек адамға толығымен тәуелді. 18 жасар жас жігіттің ата-анасының 5 жасар балаға қамқор болғанын көру жиі кездеседі. Біз оларға тәуелсіз болуға мүмкіндік бермейміз. Өз кезегінде, ересек адам күнкөріс үшін қаражат алу мәселелерімен айналысатын баланың құлы — ол көп уақытын өткізетін жұмыста және дәл осы құралдарды алу мақсаттарын ұмытып кетеді. Біз баламызды өмірінде үлкен жетістікке жететіндей етіп тәрбиелегіміз келеді. Әрбір тәрбиеші, ұстаз шәкіртінің өзінен озық болғанын қалайды.

Үлкендердің қылықтары көбіне балаларды құртып, өмірін құртып, қиналып, тез есеюге мәжбүр ететіні қынжылтады. Ата-ана баласы арқылы арманын орындауға тырысады. «Біздің» арманымызға жету жолында біз ересекпіз, балаларымыздан айырылды, болашағымыздан айырылды. Қазір біздің балаларымыз сөзбе-сөз «адасқан ұрпаққа» айналды. Балаларға материалдық платформаны қамтамасыз етуге тырысып, енді аман қалу үшін біз балалармен сөйлесуді және өмірдің негізгі шындықтарын түсіндіруді тоқтатамыз. Балалар көшеде, бірдей қараусыз қалған ұл-қыздар арасында, ғаламтордан өздерін толғандырып жүрген сұрақтарына жауап іздейді. Өкінішке орай, бұл көбінесе балалардың психикасына зиянды әсер етеді. Сондықтан отбасылар мен балалар мекемелері балаларға өздерінің көңіл бөлуі, жан-жақты қарым-қатынасы арқылы өзіне деген сенімді қалпына келтіруі, балаларды өмірге және мәдени құндылықтарға дұрыс түсіндіріп, бағдарлауы керек. Балаларымыздың бойындағы дарындылық пен қабілеттерді тауып, дамыту қажет. Өйткені, әрбір кішкентай адамның, демек, бүкіл әлемнің жаңа ұрпағының тағдыры қалай болатыны бізге байланысты.

Біз санамызды өзгертуіміз керек — балаларды өміріміздің орталығына қоюымыз керек. Тек осылайша балалар біз, ересектер мен ата-аналар берген барлық жақсылықты өз өмірлерінің орталығына қоюға шабыттандырады. Балаларын түсіну үшін ересектер жүрегінде балалар болып қала берсін. Өз әлемімізді және балаларымыздың әлемін мейірімді және түрлі-түсті етіп жасайық. Балалардың күлкілерінен жеріміз нұрға толсын!

Бұл жағдайда бала кішкентай, бірақ сонымен бірге адам болып қалады. Бұл екі жақтылық ата-ана тәрбиесін қиындатады, бірақ сонымен бірге балаға өз мүмкіндіктерін жақсырақ жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Ата-анаға тәуелді болып, олардың билігін құрметтеу арқылы бала көбірек еркіндікке ие болады және автономияға ие болады. Қазіргі әлемде бала бала болып қала береді, бірақ сонымен бірге толыққанды тұлғаға айналады. Бүгінгі таңда балаға оның психофизикалық денсаулығына көңіл бөлу мен қамқорлық көрсету маңызды, бұл үшін оның өміріндегі ең қиын және жауапты кезең — балалық шағы қуанышпен және толық өмір сүруі үшін эмоционалдық жайлылық пен психологиялық жайлылық сезімін қалыптастыру. Қазіргі қоғам тұлғасының негізі «осында және қазір» қаланады. Ал біз үлкендер осыны аңғармасақ, келешекте күтетін ештеңе жоқ. Балалар біздің болашағымыз!